

MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE

DE L'ALIMENTATION ET DE LA VITICULTURE

Dag vun der Landwirtschaft 2025

**De Bäitrag vun der
Landwirtschaft beim Natur- an
Ëmweltschutz**

Sebastian HANS

Ettelbréck, den 01.12.2025

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

Inhaltsverzeechnes

- 1. Erfolleg vun den Interventiounen am Ëmwelt- an Naturschutz**
- 2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz**
- 3. Evaluatiounsaktivitéiten am Kader vun der Gemeinsamer Agrarpolitik (GAP)**
- 4. Froen**

1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

1. Erfolleg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

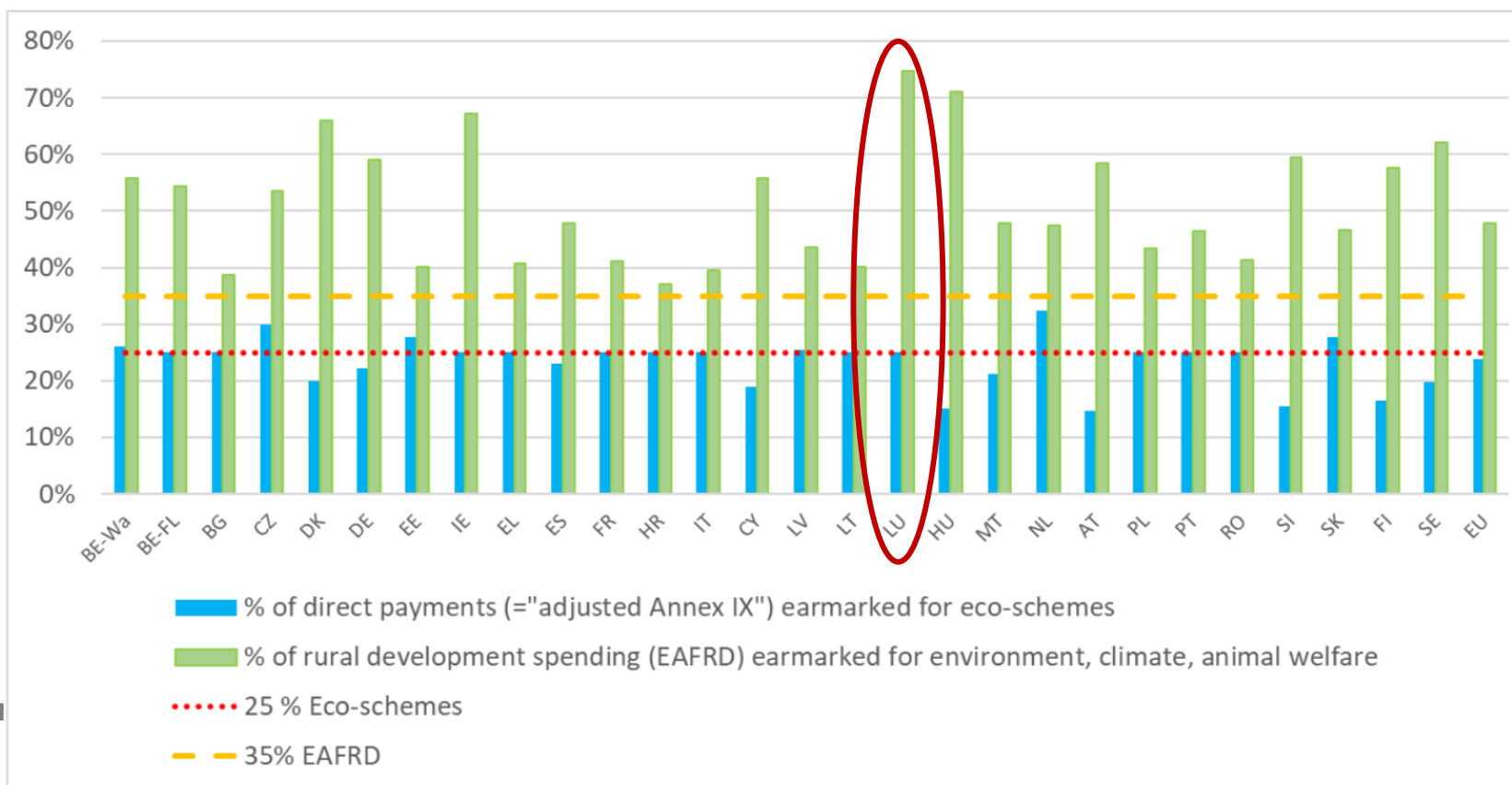
Ausgangssituatioun

- Handlungsbedarf an der Landwirtschaft fir den Impakt op d'Ëmwelt weider ze reduzéieren,
- Notzung vu verschidden Instrumenter:
 - Verbueter,
 - **GAP a national Instrumenter als Ureizer/Incentives.**

1. Erfolleg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

Lëtzebuerg am europäesche Verglach

- Lëtzebuerg huet den héichsten Undeel un Ausgabe fir Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz (Budget PSN) → **“Gréng Architektur”**

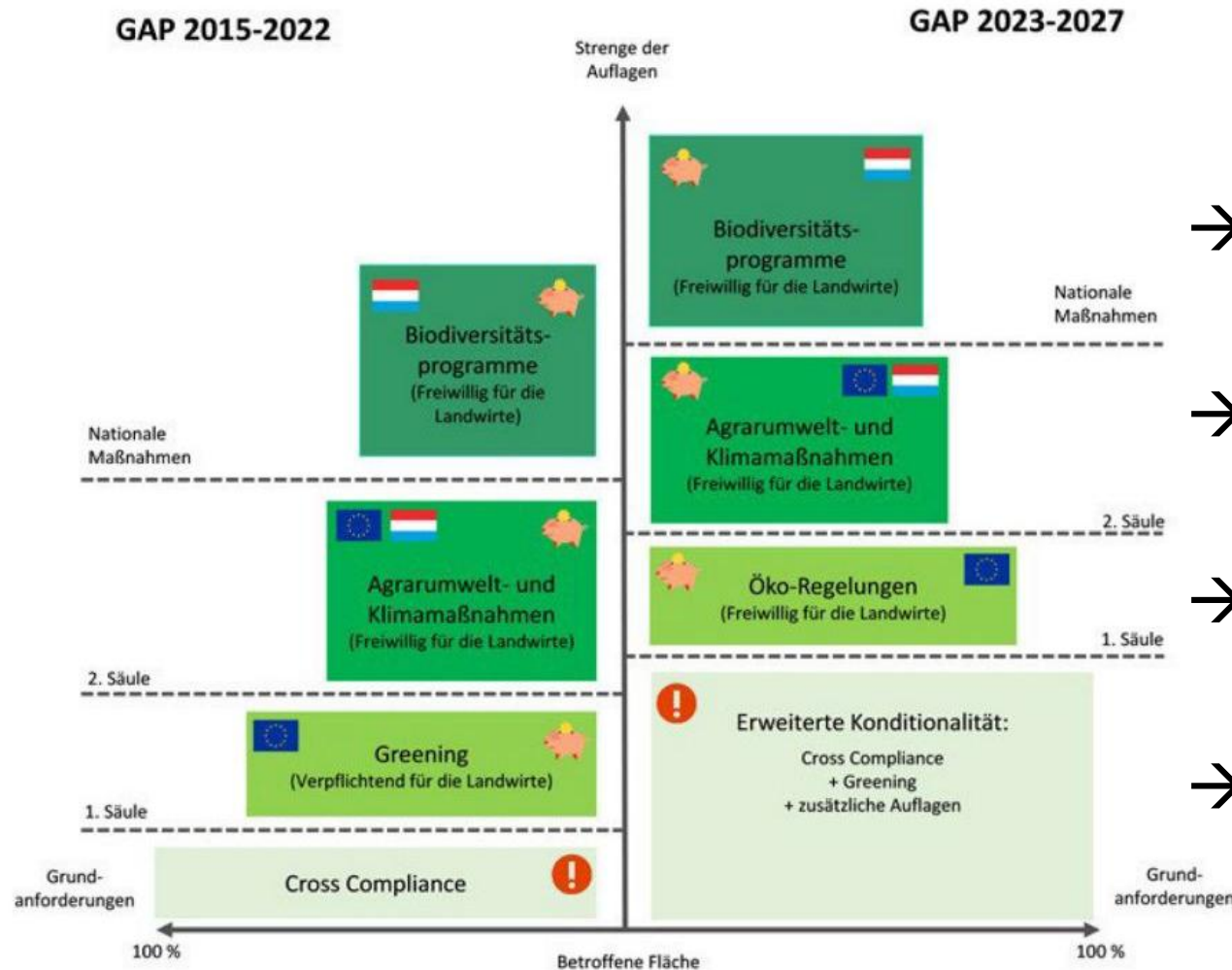
Quell: Europäesch Kommissioun, 2024:
<https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-06/approved-28-cap-strategic-plans-2023-27.pdf#page=59>
incl. Ausgleichszahlungen fir benodeelegt landwirtschaftlech Gebidder.

1. Erfolg von den Interventionen am Natur- und Umweltschutz

Gründungs Architektur von der GAP

**Gründungs Architektur
um LW-Portal**

→ Biodiv-Kontrakter

→ AUKM/MAEC

→ Öko-Regelungen/Eco-régimes

→ GLÖZ/BCAE

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

Beispill - Hektar

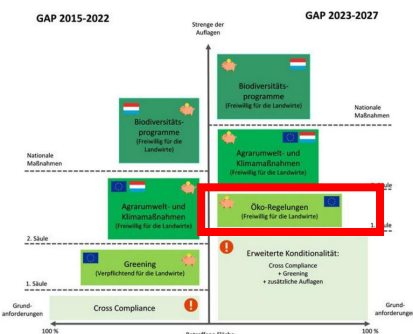

Eco-régimes

Mesure PDR/Antragsjoer	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2022*	Mesure PSN	2023*	2024*	Evol
XXX – Measure PDR	0	1	2	3	4	5	6	7	8	XXX – Measure PSN	9	10	XY%

Gesamt TA, PP, CP am Flächenantrag 2025: 121 518 ha

* Antragsjoer / Année de la demande de surface

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

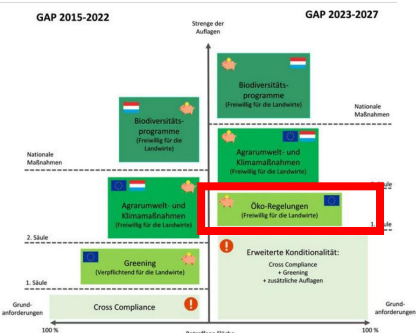
Eco-régimes - Hektar

Eco-régimes

Mesure PDR/Antragsjoer	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2022*	Mesure PSN	2023*	2024*	Evol
										512 - Net-produktiv Flächen	515	715	39%
Bordures champs & Bandes culturales ext.	105	37	50	145	219	226	262	265	283	513 - Net-produktiv Stréppen	118	306	191%
Réd. fongicides/insecticides/herbicides	1 387	492	1 566	3 424	3 789	4 033	4 809	4 929	5 464	514 - PSM	30 965	34 051	2 355%
										515 - Cultures derobées	11 356	12 000	6%
										516 - RAK Viticulture	789	922	17%
										517 - Zones de refuge	580	887	53%
										518 - Incorporation rapide fumier	12 885	12 081	-6%
										519 - RAK Arboriculture	28	37	33%

* Antragsjoer / Année de la demande de surface

1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

MAEC

Agrarumwelt- a Klimamesuren (1) - Hektar

Mesure PDR/Antragsjoer	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2022*	Mesure PSN		2023*	2024*	Evol	
PEEN Agri		99 000	109 000	107 000	109 000	110 000	111 000	111 700	112 700	540 - PEEN Agri		113 000	113 000	14%	
PEEN Pepinière		5	15	16	16	19	14	4	3	541 - PEEN Pepinière		3	3	-40%	
PEEN Viti					975	980	1 025	1 060	1 060	542 - PEEN Viti		1 000	1 050	8%	
Agriculture biologique	3 308	3 105	3 295	4 176	4 944	4 935	5 395	6 000	7 542	543 - BIO		7 765	8 000	142%	
Epandage lisier tuy. trainés/injecteur & compostage	14 141	12 819	18 212	20 724	20 958	20 509	17 625	29 120	18 314	544 - Düngungstechnik		25 251	29 046	79%	

* Antragsjoer / Année de la demande de surface

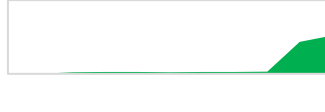
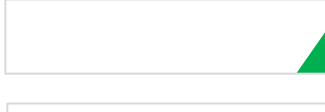
LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

Agrarumwelt- a Klimamesuren (2) - Hektar

MAEC

Mesure PDR/Antragsjoer	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2022*	Mesure PSN	2023*	2024*	Evol		
Prairie extensive	5 733	1 730	3 460	6 957	7 446	7 822	9 085	10 300	10 525	545 - Red. Düngung, Biodiv, 551 - Ëmwandl. Dauergréngland		30 983	32 609	84%	
Mise en prairie des vaches laitières en lactation			1 053	1 189	1 182	1 157	1 377	1 212	1 488	546 - Mise à l'herbe		21 649	26 004	2 370%	
										547 - Mainten charge faible de bétail		20 171	19 923	-1.2%	
Diversification des cultures arables			3 733	7 308	8 895	8 580	9 754	9 837	10 791	548 - Rotation et diversification des cultures		19 409	19 905	433%	
Culture dérobée/ semis mulch	10 805	7 509	10 287	9 752	15 010	14 651	15 893	16 080	15 013	549 - Red. Buedem-beaarbechtung & 515 - Zwäschefriichten		31 275	35 506	229%	
										550 - Réduction de la charge de bétail		1 828	3 110	70%	
										552 - Races menacées		541	923	71%	

</

* Antragsjoer / Année de la demande de surface

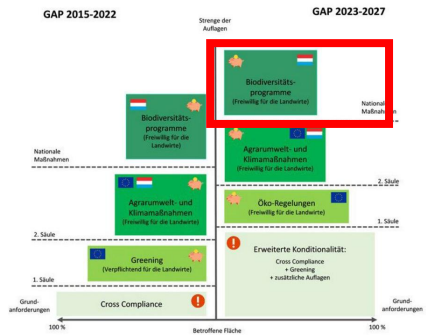
1. Erfolg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

Biodiv-Kontrakter - Hektar

Biodiv-Programmer

Mesure PDR/Antragsjoer	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*	2021*	2022*	Mesure PSN	2023*	2024*	Evol	
Biodiv insgesamt				5 841	6 159	5 996	6 186	6 773	6 934	Biodiv insgesamt		6 757	9 069	55%

* Antragsjoer / Année de la demande de surface

1. Erfolleg vun den Interventiounen am Natur- an Ëmweltschutz

Schlussfolgerunge

- Breet Auswiel un Ziler → e **breede Katalog un Interventiounen!**
- Dodrënner fale **fir Lëtzebuerg** eng grouss Panopli **vu Natur- an Ëmweltschutz Interventiounen**, doduerch déckt d'Agrarpolitik eng grouss Villfalt un **Handlungsberäicher of, och déi, déi schwéier oder spéit ze moosse sinn** (z.B. Biodiversitéit),
- Participatioun ganz ënnerschiddlech: 512 & 513 Ugangs méi lues, aner esou erfollegräich dat zousätzlech national Mëttel gebraucht goufen,
- **Moosname weisen Impakt um Terrain!**

2. De Baitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Testfro

Wéi vill Säiten huet de lëtzebuurger Plan stratégique national (PSN, v 4.2)?

a.) 379

b.) 568

c.) 827

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Testfro

- D'Versioun 4.2 vum lëtzebuerger Plan stratégique national **huet 827 Säiten**. Dës Versioun ass de 23.09.2025 vun der Europäescher Kommissioun approuvéiert ginn.

PSN um LW-Portal

CAP Strategic Plan	
CC1	2023LU06AFSP001
Title in English	National Strategic Plan of the Grand-Duchy of Luxembourg
Title in national language(s)	DE: FR - Plan Stratégique National du Grand-Duché de Luxembourg Assurer un développement durable du secteur agricole
Version	4.2
Status	Adopted by EC
First year	2023
Last year	2027
Eligible from	1 Jan 2023
Eligible until	31 Dec 2027
Commission decision number	CG202516375
Commission decision date	23 Sept 2025
Fund(s) concerned	EAGF, EAFRD
Report generation date	24/09/2025 16:14

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – UGB (Véibesatz)

1) Wéi héich léit aktuell de Véibesatz pro Hektar landwirtschaftlecher Notzfläch?

a.) 1.47 UGB/ha

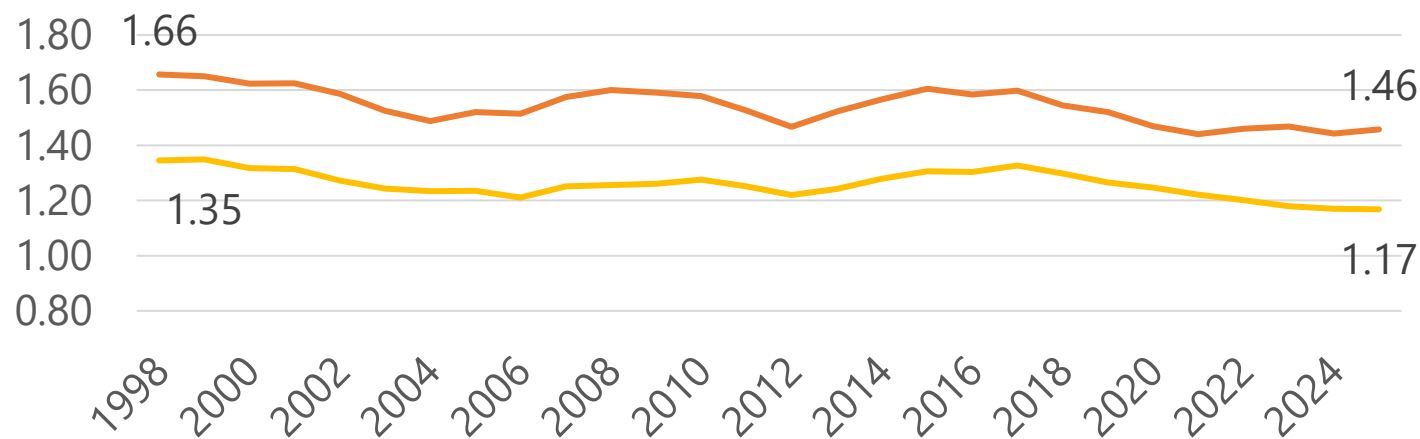
b.) 1.17 UGB/ha

c.) 1.66 UGB/ha

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – UGB (Véibesatz)

- Unités de gros bétail & Unités de fertilisation si réckleefeg → reduzéierten Impakt vun der Déierenhaltung **(2015-2025: -10.5% UGB)**,
- **Konditioun PEEN: <1.8 UGB/ha**

Quell: © MA & SER

— UGB/ha SAU totale

— UGB/ha surface fourragère

Quell: © SER

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Rotatioun um Acker

2) Wéi héich ass den Undeel un der Ackerfläch op dem et tëschent 2024/2025 eng Rotatioun vun der Kultur gouf?

a.) 88.8 %

b.) 71.3 %

c.) 95.5 %

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Rotatioun um Acker

- Op **88.8%** vun der Ackerfläch gouf et eng **Rotatioun vun der Kultur** tëschent 2024/2025 (Kulturwiessel an Tëschefruucht bzw. Untersaat 515 inclus),
- Heefegste Manktem u Kulturwiessel: Mais op Mais (**6.2% Acker**), Stilllegung:

Fläch mat der selwechter Kultur 2024/2025	Surface (ha)
Mais - Reinkultur - Silo, für Futter (17)	2 679,01
Stilllegung - mit Blümmischung (257)	367,24
Weizen - Winter, Brot (24)	239,26
Triticale - Winter (15)	186,69
Weizen - Winter, Futter (11)	159,21
Roggen - Winter, Futter (13)	107,49
...	...

Quell: © SER

Quell: © SER

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Nitrat

3) Wéi huet sech den Undeel vum Nitrat am Ofwaasser aus der Déierenhaltung tëschent 1996/1999 bis 2020/2023 entwéckelt?

a.) - 7.5 %

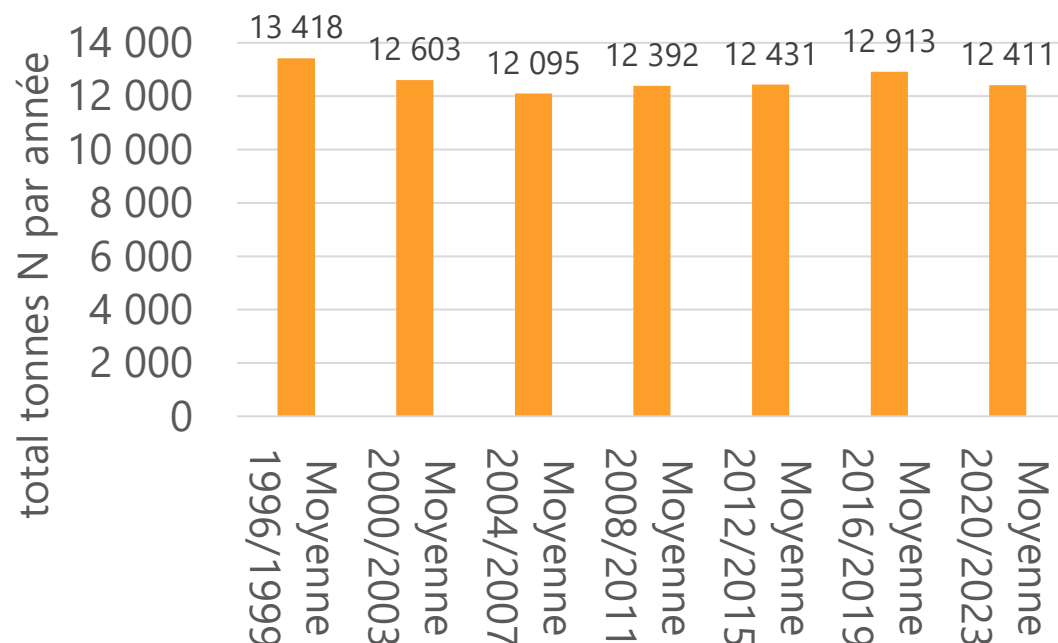
b.) - 4.5 %

c.) - 5.5 %

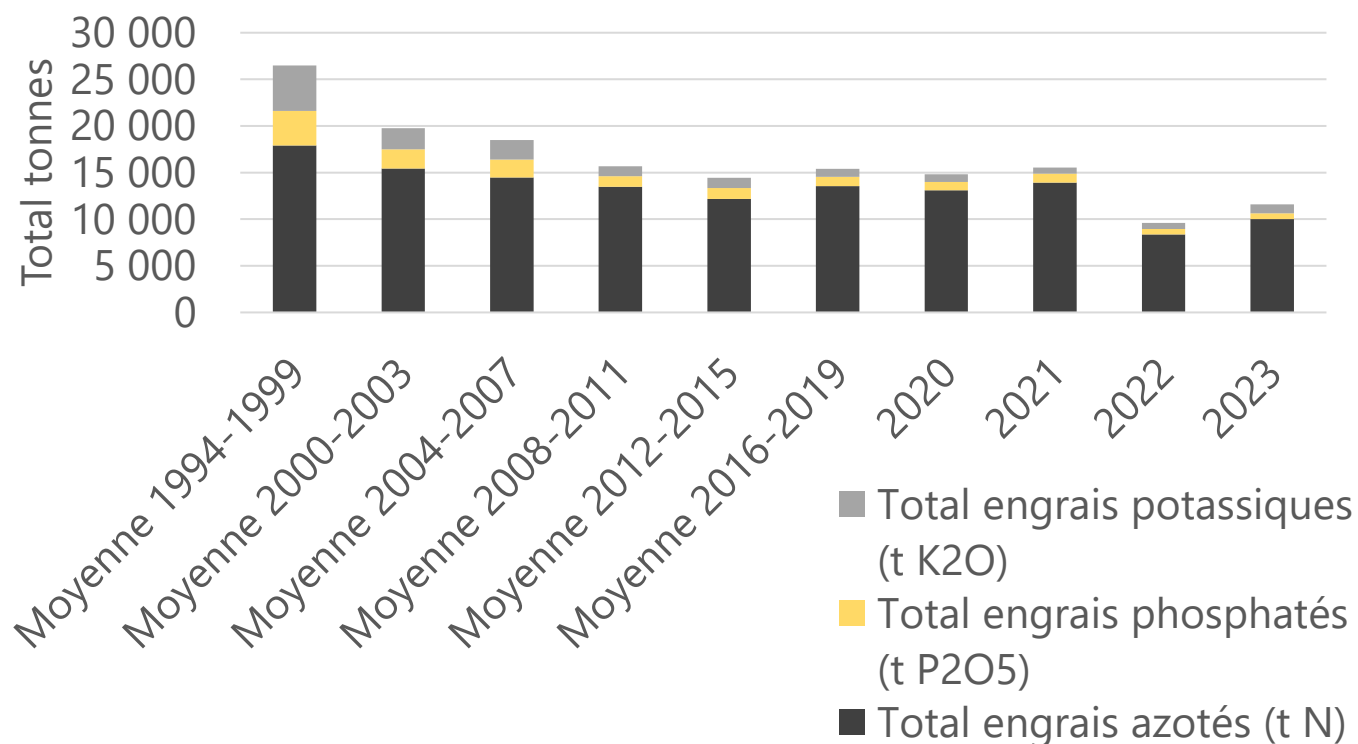
2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt - Nitrat

- Reduktioun N Effluents aus der Déierenhaltung: -7.5%,

- Import mineraleschen Dünger: -56.3%.

Quell: © Nitratrapport 2020-2023

Dag vun der Landwirtschaft 2025 - De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt - Planzeschutzmëttel

4) Wéi huet sech den Asaz vu Planzeschutzmëttel vun 2017 bis 2023 an der Landwirtschaft entwéckelt?

a.) - 21 %

b.) - 30 %

c.) - 59 %

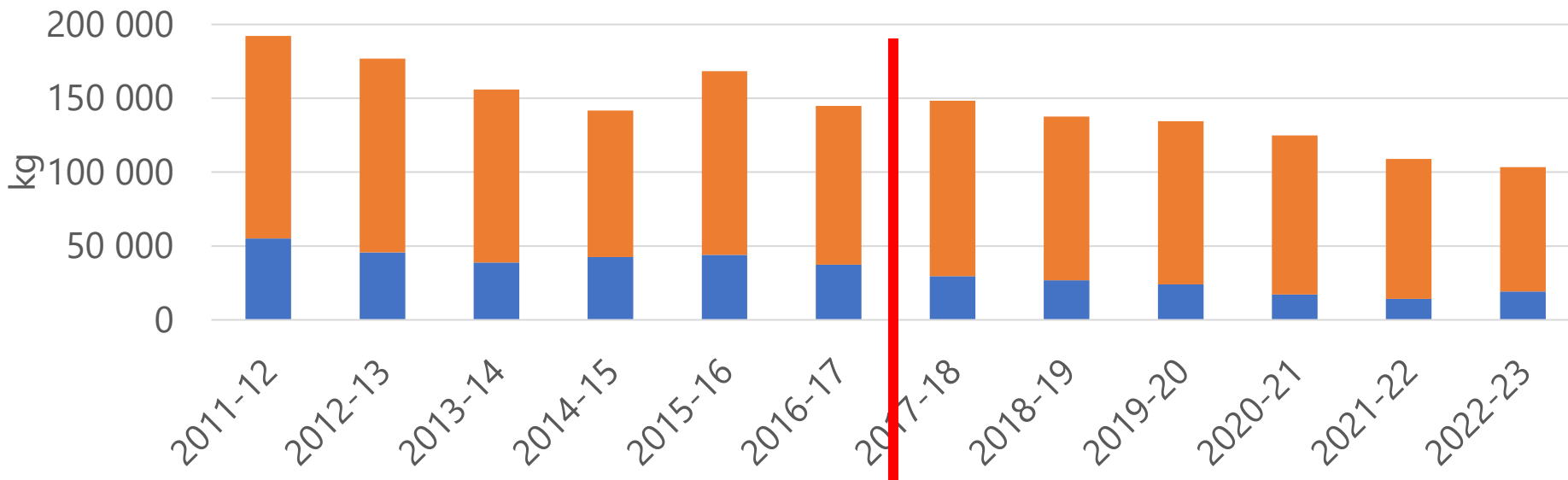
2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt - Planzeschutzmëttel

- Reduktioun vu Planzeschutzmëttel an der Landwirtschaft
2017-2022: -30% gesamt, -35% Big Movers
- **PAN PPP 2030: -50% gesamt, -30% Big Movers**

PAN PHYTO

■ Substances actives en kg
■ dont "Big Movers"

Quell: © MA & SER

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt - BIO

5) Wéi héich ass den Undeel un zertifizierter Biofläch par rapport zur landwirtschaftlecher Notzfläch 2025?

a.) 7.7 %

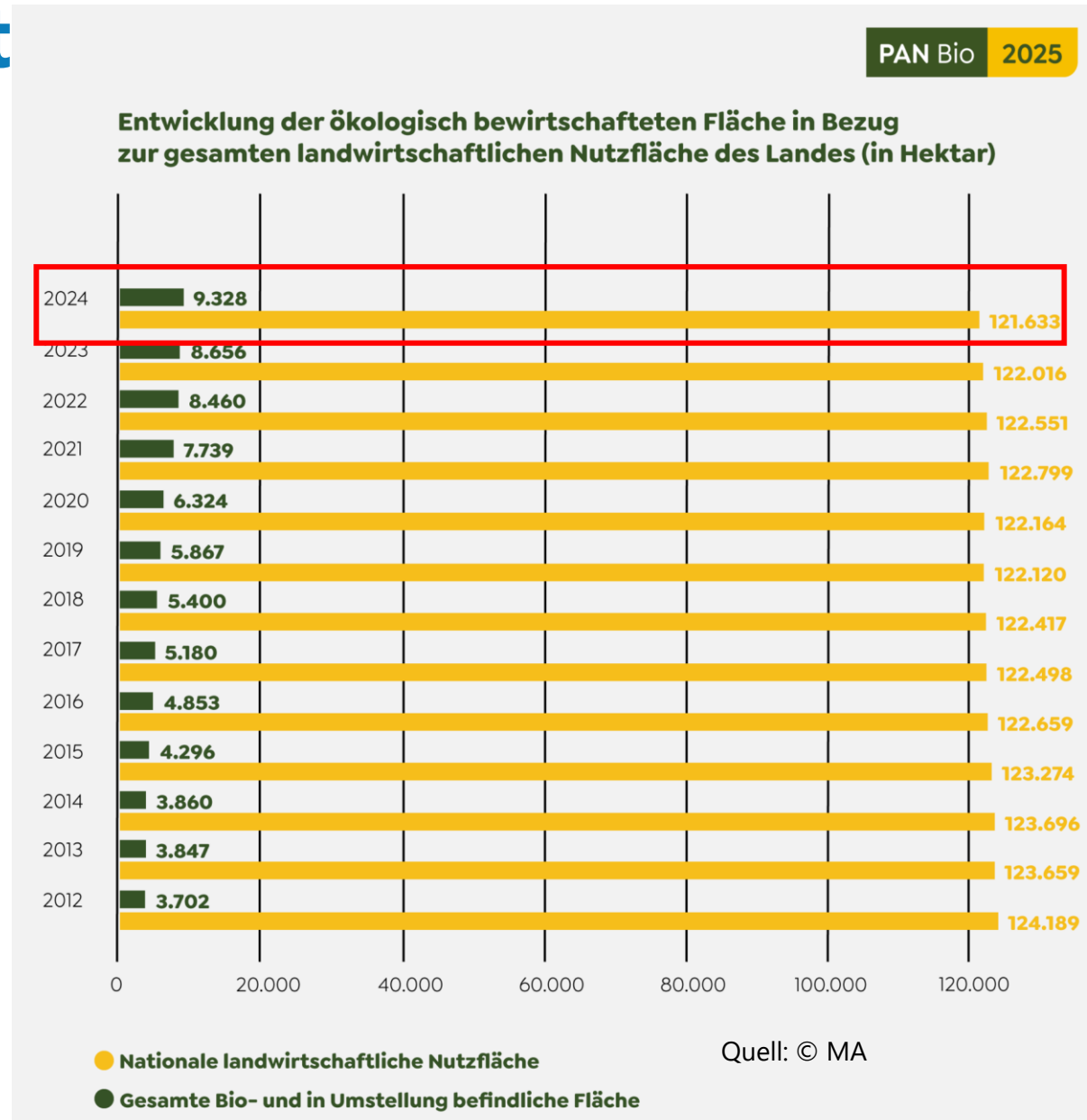
b.) 3.0 %

c.) 9.4 %

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt - BIO

- BIO: geschlossen Nährstoff- a Betriebskreeslaaf, streng an enk kontrolléiert Konditiounen,
- Entwécklung vun der BIO-Fläch: **+211.5% zënter 2012,**
- **2025: 9.4% SAU nationale ass BIO.**

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Geschützt Flächen: Waasser

6) Wéi héich ass den Undeel u landwirtschaftlecher Notzfläch a Waasserschutzzonen*?

**Zones protection des sources, Stauséi, Zones de tampon*

a.) 11.6 %

b.) 14.6 %

c.) 16.6 %

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

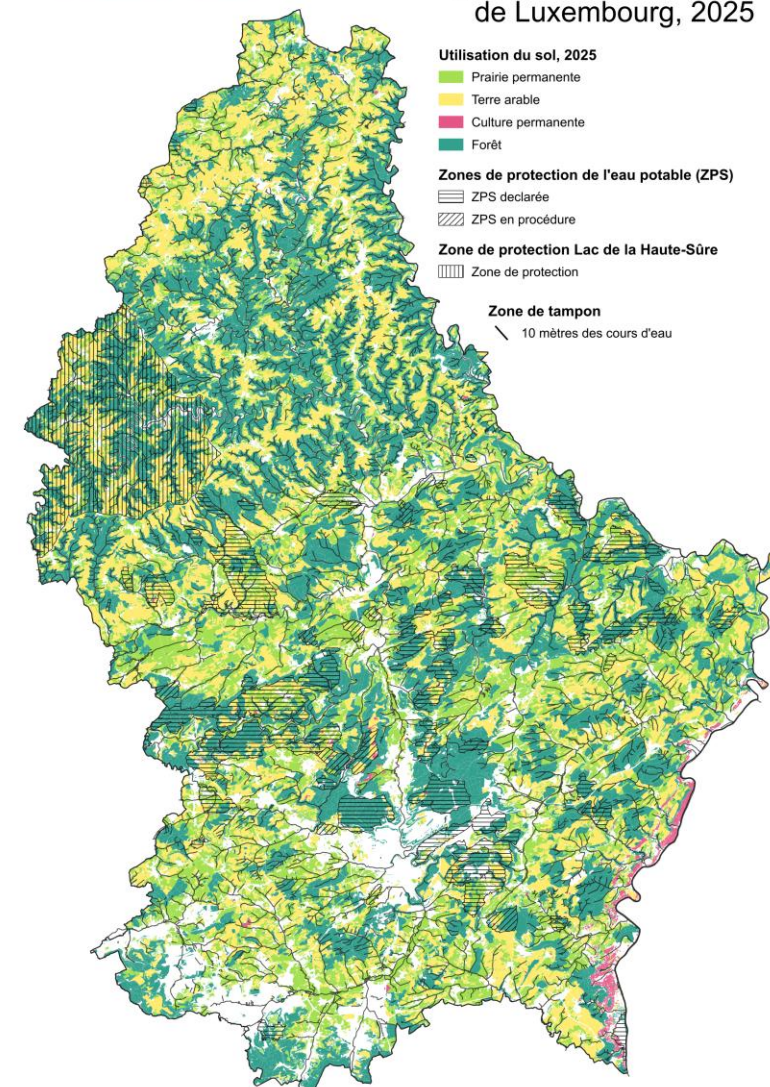
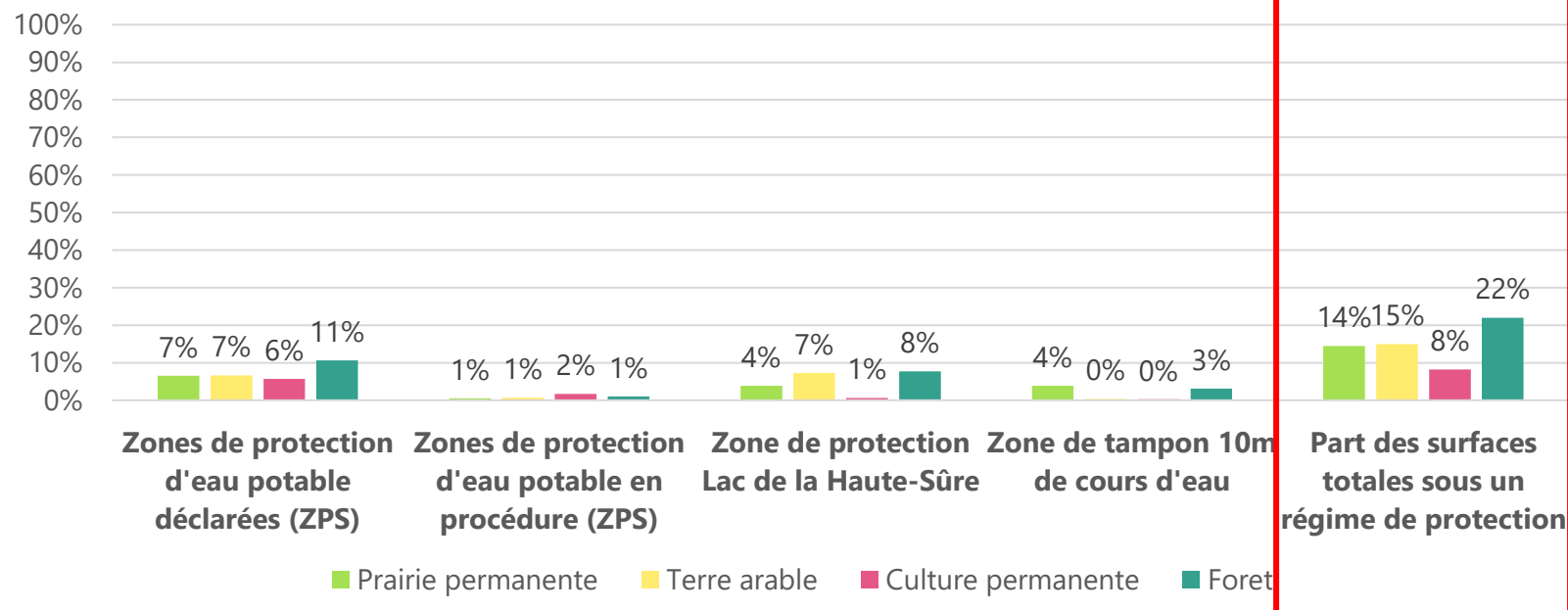

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

Protection de l'eau et
agriculture au Grand-Duché
de Luxembourg, 2025

Impakt – Geschützt Flächen: Waasser

- Undeel u Flächen a Waasserschutzzonen (2025): **14.6% SAU**

Quell: © MA

Dag vun der Landwirtschaft 2025 - De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Source : Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation et de la Viticulture, 2025 et Luxembourg Open Data Portal 2025. Cartographie: Sebastian HANS.

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Geschützt Flächen: Natur

7) Wéi héich ass den Undeel u landwirtschaftlecher Notzfläch an Naturschutzzonen*?

**NATURA2000, Biotopes, Zones protégées d'intérêt national, G1&G2 prairies écologiquement sensibles*

a.) 9.5 %

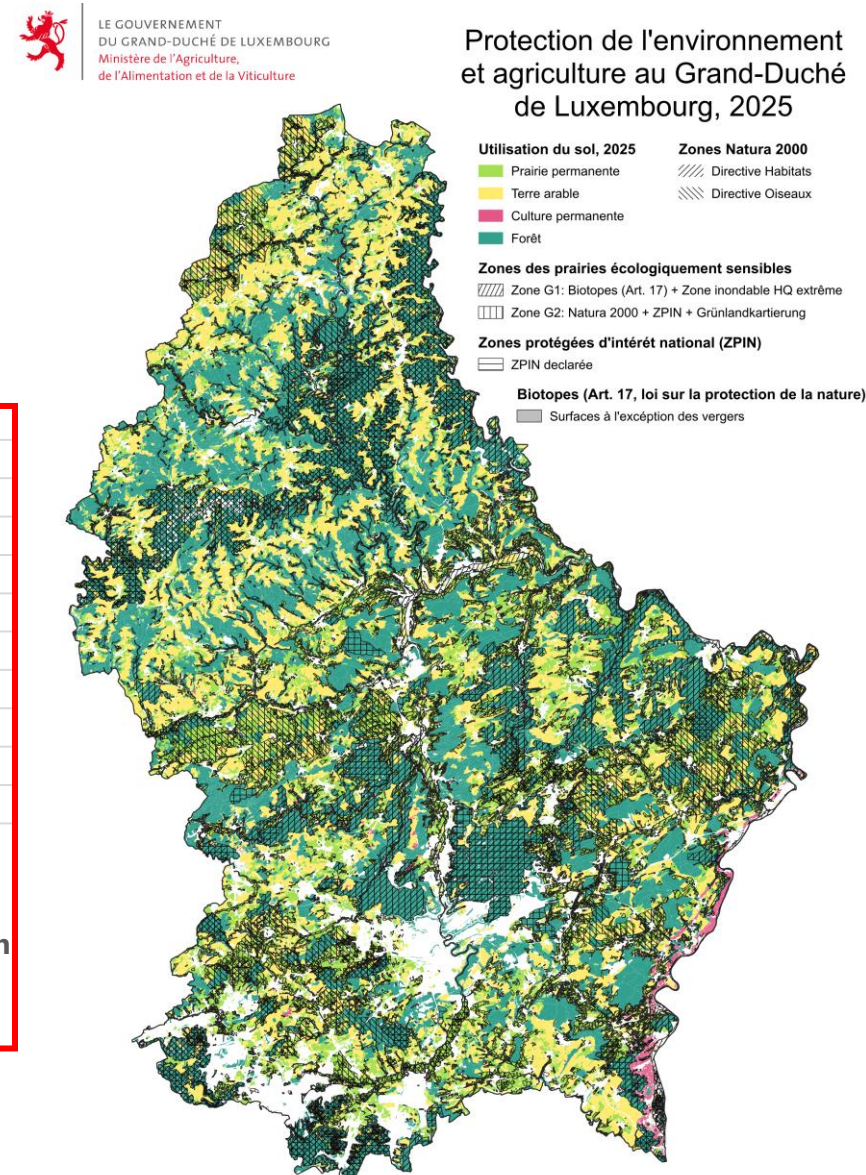
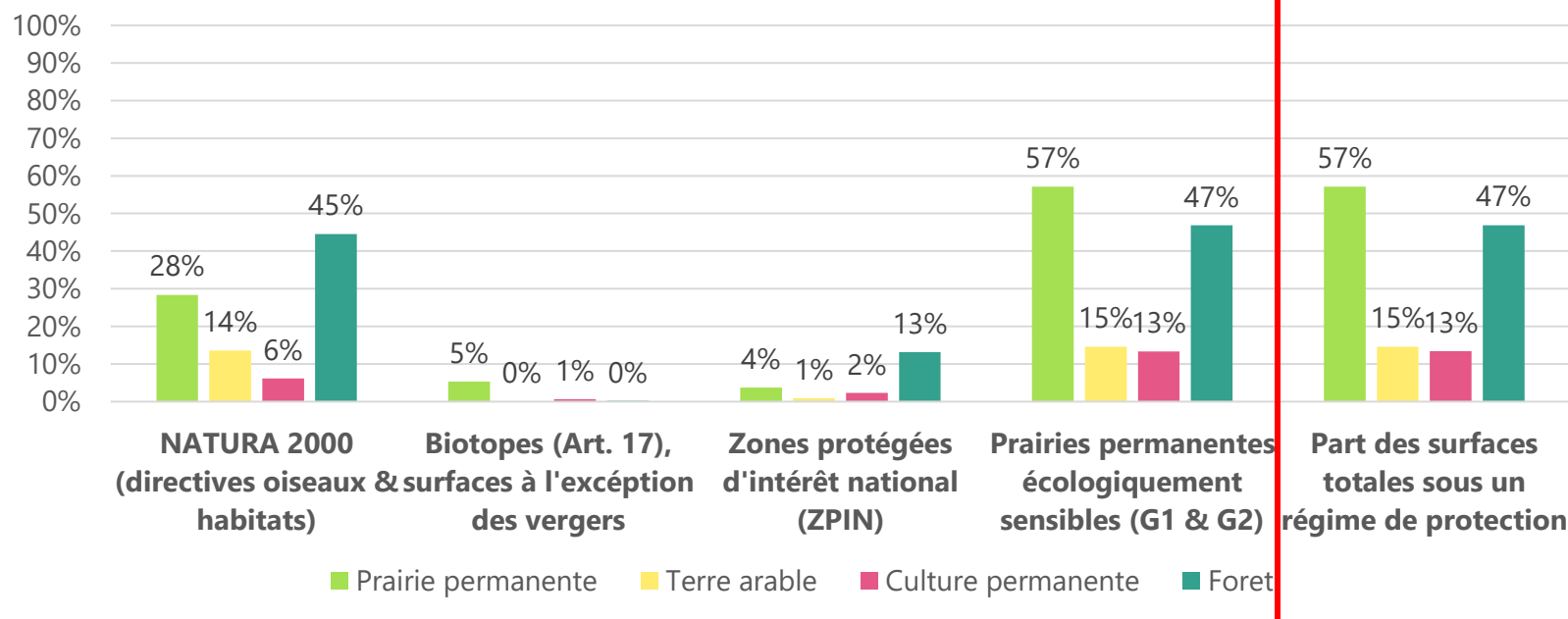
b.) 24.9 %

c.) 37.7 %

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Geschützt Flächen: Natur

- Undeel u Flächen an Naturschutzzonen (2025): **37.7% SAU**

Quell: © MA

Dag vun der Landwirtschaft 2025 - De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Source : Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation et de la Viticulture, 2025 et Luxembourg Open Data Portal 2022. Cartographie: Sebastian HANS.

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Éléments de structure du paysage

8) Wéi vill Meter Hécken a Baamreihen gëtt et pro Hektar landwirtschaftlecher Nutzfläch am Joer 2025?

a.) 31.5 m

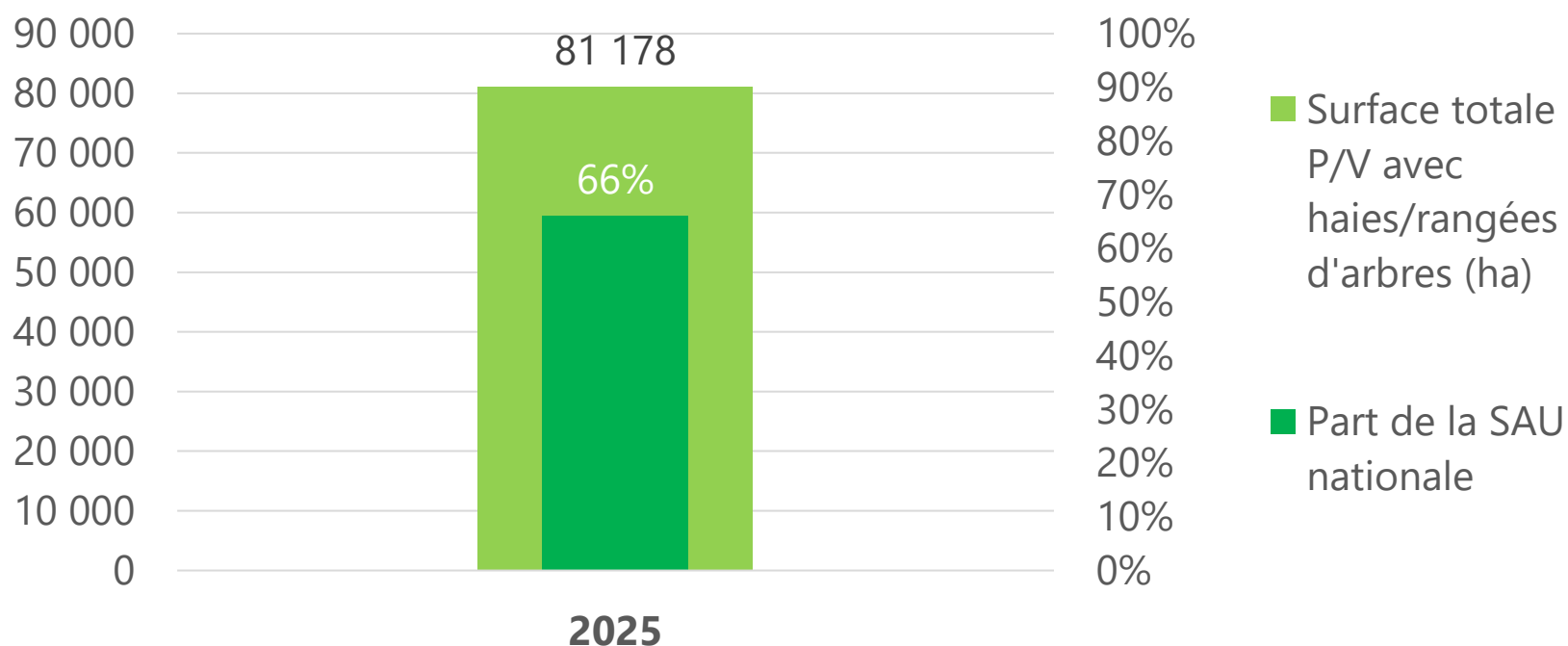
b.) 33.5 m

c.) 45.5 m

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Éléments de structure du paysage

- Am Joer 2025 gouf et **33.5m Hecken/Bamreien pro ha SAU nationale**

Quell: © SER

Quell: © MA & ASTA

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – BIODIV

**9) Wéi vill Hektar landwirtschaftlecher Nutzfläch léit
ënner engem Biodiv-Kontrakt?**

a.) 9 070 ha

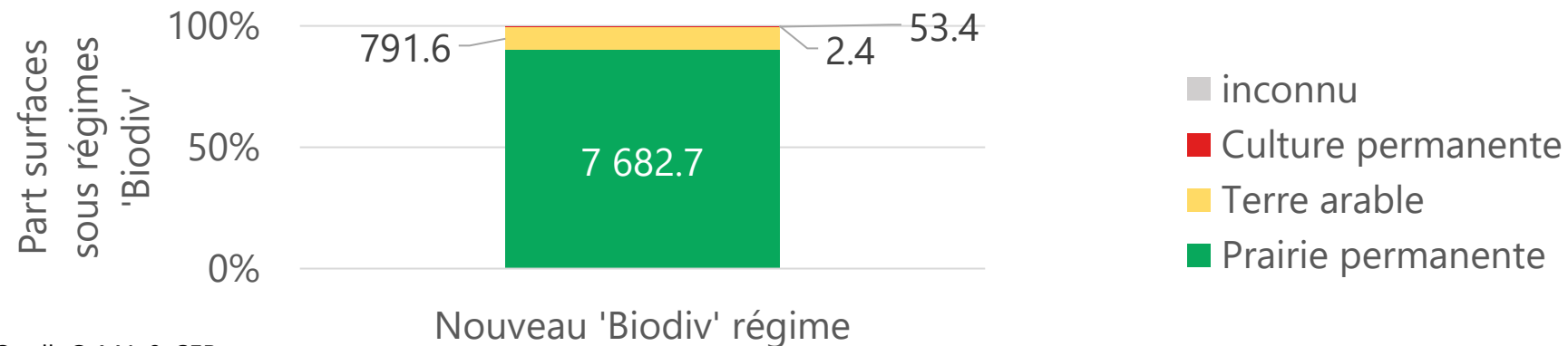
b.) 7 682 ha

c.) 6 707 ha

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – BIODIV (1)

- PNPN 3 p. 26-27: *"Il est visé de gérer 10% de la surface agricole utile sous contrat biodiversité ..."* (2030),
- 2025: 9 070 ha oder **7.4%** vun der SAU ënner engem Biodiv-Kontrakt:

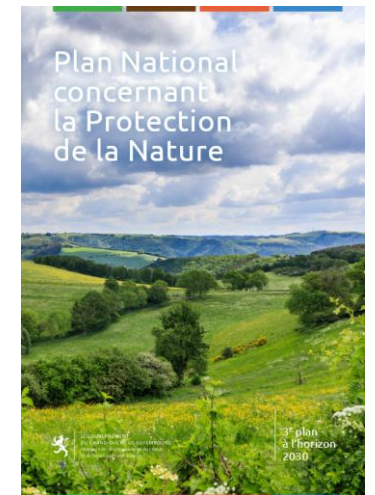
Quell: © MA & SER

- Weider Ziler, zB Verbesserung Zoustand vu 700 Quellen

Dag vun der Landwirtschaft 2025 - De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

PNPN3

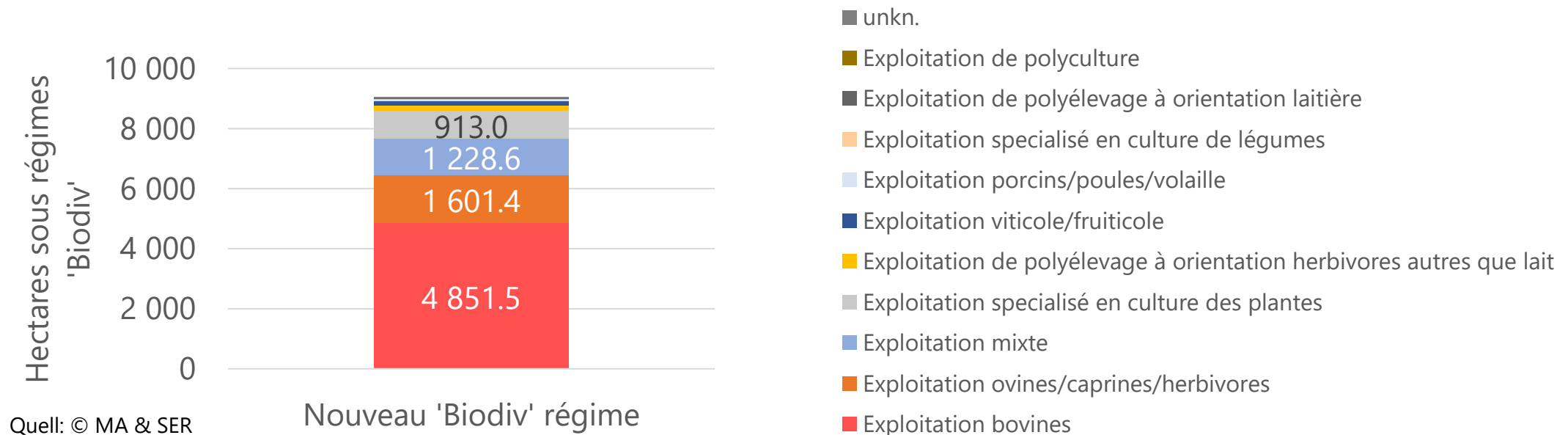

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – BIODIV (2)

- Biodiv-Instrument erreecht en héijen Undeel u Betriber: **718 (39.4% vun all Betriber)**, verschidden Typologie:

- Mëllechbetriber ënnerrepräsentéiert wéinst der noutwenneger Fudderfläch

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Sequestratioun vu Kuelestoff

10) Wéi vill km kann ee mat engem Auto fueren (110 g CO₂/km) bis een esou vill Kuelestoff emittéiert huet wéi an 1 ha Acker gespäichert ass?

a.) ca. 100 000 km

b.) ca. 2 000 000 km

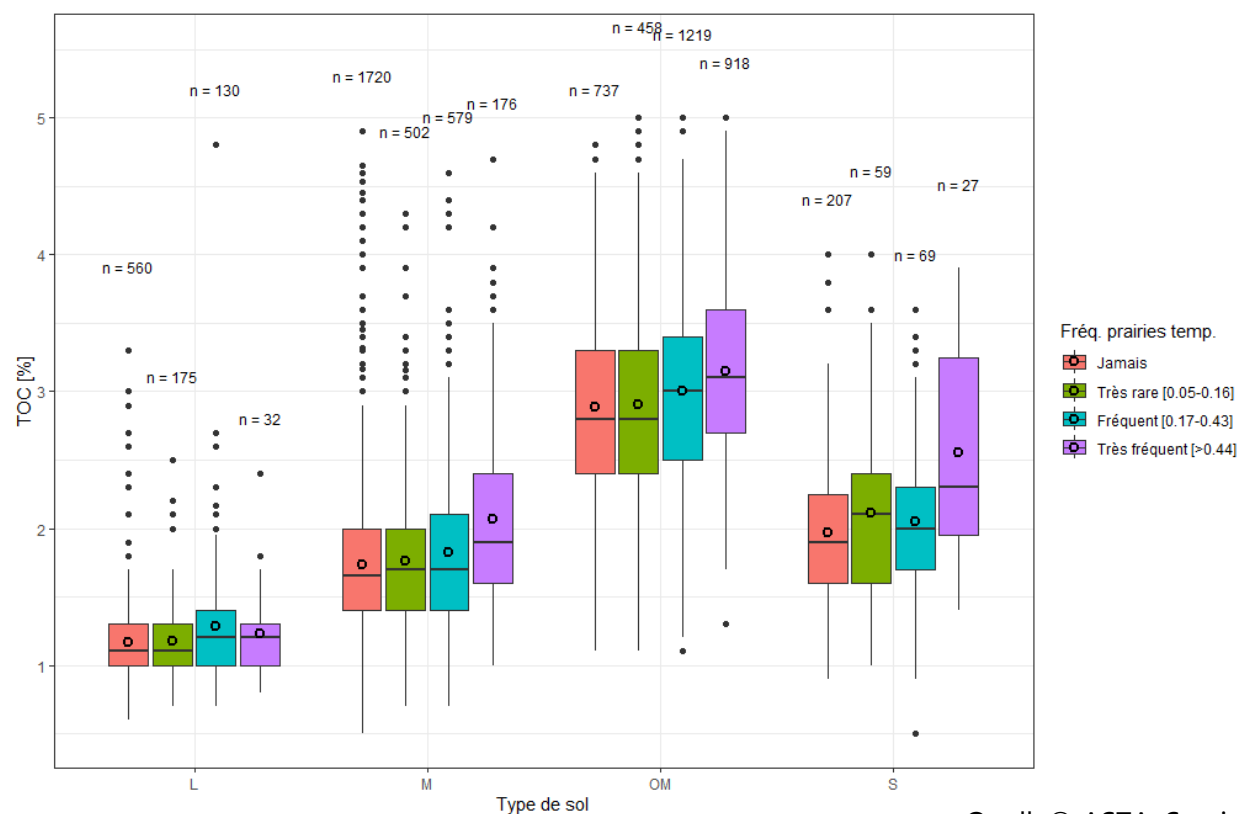
c.) ca. 9 000 000 km

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

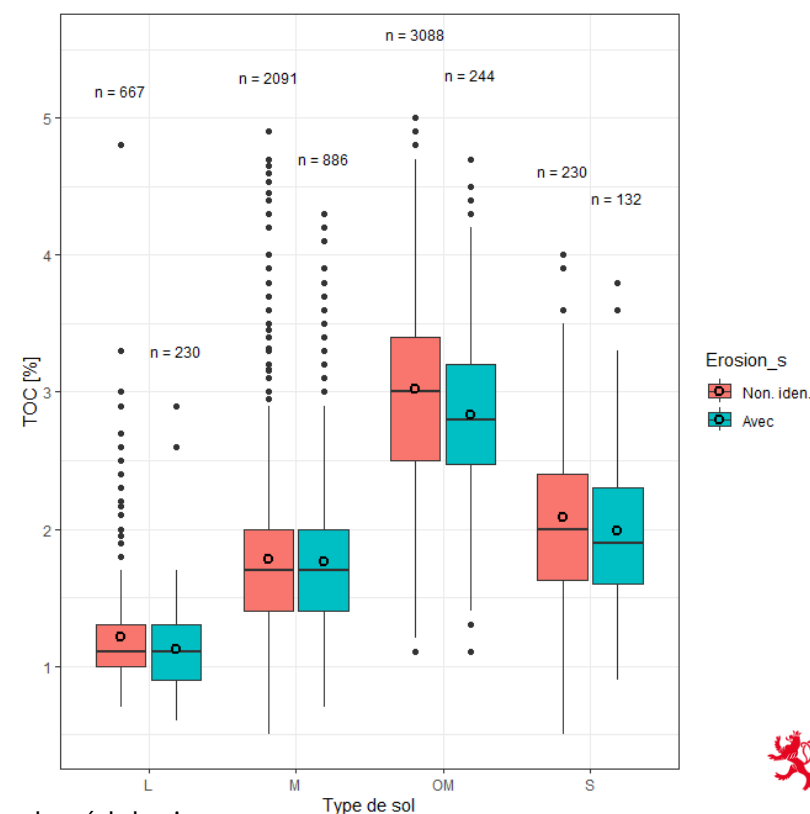
Impakt – Sequestratioun vu Kuelestoff

- Bäitrag vun der LW zur Sequestratioun a Schutz vun organeschem Kuelestoff

Impakt vun der Rotatioun op den organesche Kuelestoff am Bueden

Impakt vun der Erosioun op den organesche Kuelestoff am Bueden

Quell: © ASTA, Service de pédologie

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Flächeverbrauch

11) Wéi vill km² landwirtschaftlecher Nutzfläch si tëschent 2007 an 2018 verluer gaangen?

a.) 0.8 km²

b.) 11.4 km²

c.) 13.1 km²

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Impakt – Flächeverbrauch

Verloscht u landwirtschaftlecher Notzfläch 2007 - 2018:

- **13.1 km²** Verloscht insgesamt (1 310 Hektar)

Verloscht wéinst ...

- ... Urbaniséierung (11.4 km²),
- ... Transportweeër (0.8 km²),
- ... Naturflächen (0.5 km²),
- ... Bësch (0.4 km²).

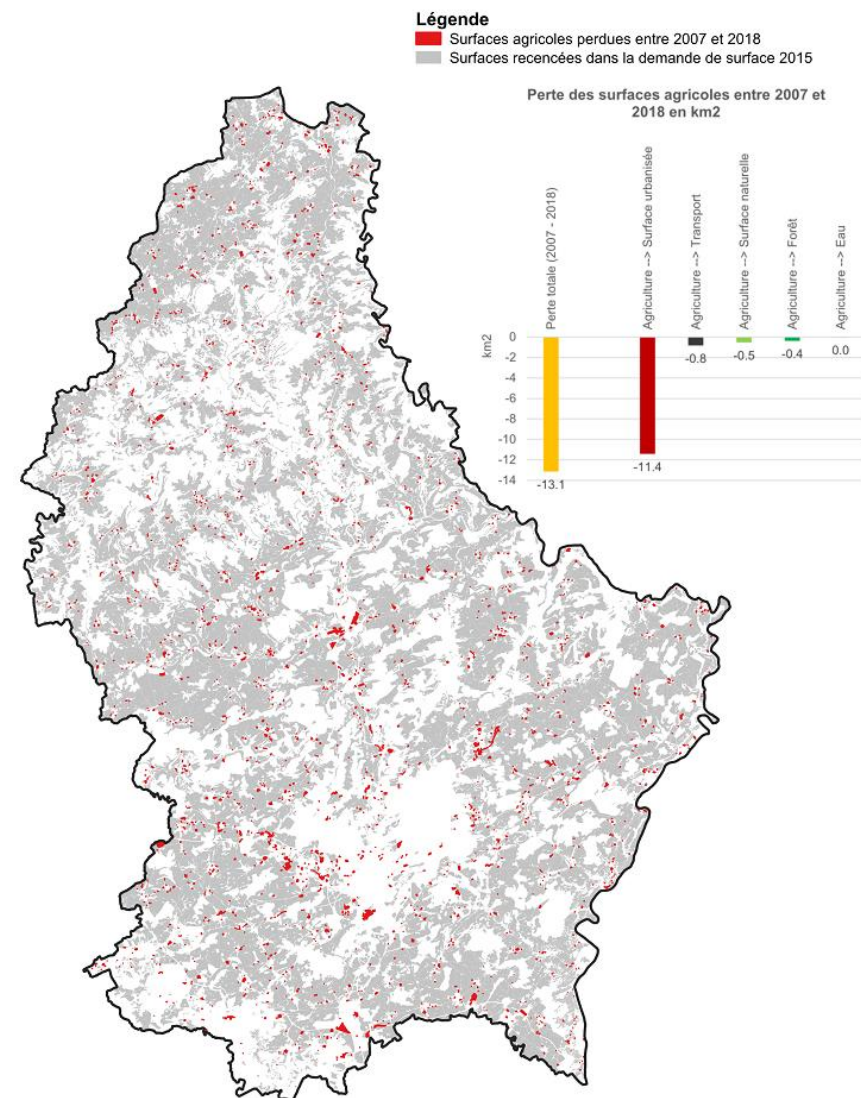
Quell: © MA op der Basis vun Donnéeën vum MECD

Dag vun der Landwirtschaft 2025 - De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

Evolution de l'utilisation du sol entre 2007 et 2018 - Perte
des surfaces agricoles

Source : Ministère de l'Agriculture, 2025 sur base de données du Ministère de l'Environnement, du Climat et du Développement durable et du Ministère de l'Energie et de l'Aménagement du territoire (Utilisation du sol 2007 & 2018). Cartographie : Sebastian HANS

2. De Bäitrag vun der Landwirtschaft beim Natur- an Ëmweltschutz

Preisverleihung

3. Evaluatiounsaktivitéiten am Kader vun der Gemeinsamer Agrarpolitik (GAP)

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

3. Evaluatiounsaktivitéiten am Kader vun der Gemeinsamer Agrarpolitik (GAP)

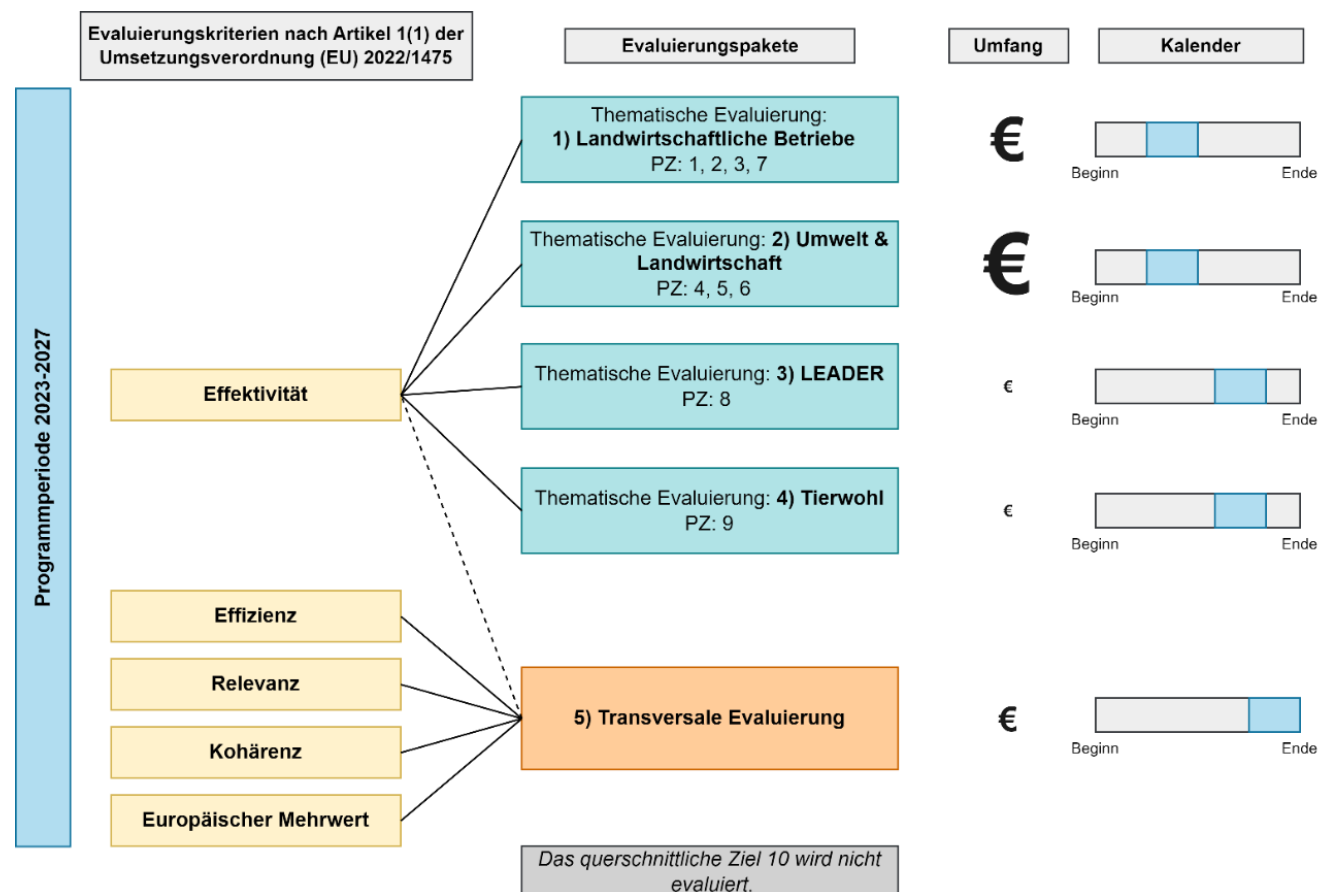
Evaluatiounsplang

- Gruppéiert all Evaluatiounen, déi iwwer d'Ëmsetzung vun der GAP (musse) gemaach ginn ([download](#)) →
- Legal Basis: **Art. 4** (4) Règl. (UE) [2022/1475](#).

3. Evaluationsaktivitäten am Kader von der Gemeinsamer Agrarpolitik (GAP)

Evaluationsplang

3. Evaluatiounsaktivitéiten am Kader vun der Gemeinsamer Agrarpolitik (GAP)

Kalenner Evaluatiounsaktivitéiten

- 2026: Ëmsetzung vun den Evaluatiounen **“2) Ëmwelt a Landwirtschaft”**,
- 2026: Start Evaluatioun **“1) Landwirtschaftliche Betriebe”**,
- 2026: Start **Ex-post Evaluatioun** Programme de Développement rural (PDR) 2014-2022,

→ Nach méi interessant Informatiounen iwwer Resultater & Impakter vun den eenzelnen Interventiounen.

4. Froen

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture

MERCI VILLMOOLS

FIR ÄR OPMIERKSAMKEET

Sebastian Hans

Tel.: 247 825 98

E-Mail: Sebastian.Hans@ma.etat.lu

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Agriculture,
de l'Alimentation et de la Viticulture